

Fleire jobbar som frivillig

SAMFUNN. Langt fleire nordmenn enn for 16 år sidan er i dag engasjerte i frivillig arbeid.

Medan 61 prosent nordmenn i 2014 sa at dei hadde utført frivillig arbeid for minst ein organisasjon dei siste tolv månadene, var det berre 52 prosent som svarte

det same i 1998, viser rapporten «Frivillig innsats i Noreg 1998-2014». Den frivillige innsatsen i Noreg er høgare enn både i Sverige og Danmark. I snitt brukar nordmenn 14-15 timar kvar månad på frivillig arbeid, men enkelte gjer mykje meir. ©NPK

FOTO: HILDE LYSENGEN HAVRO

Styrkjar næringsliv i utlandet

BEDRIFTER. Forskringsrådet og Innovasjon Noreg har inngått ein avtale om å oppretta nye stillingar i Sør-Afrika og Brasil for å styrkja norsk næringsliv i utlandet.

Forskringsrådet og Innovasjon Noreg har allereie hatt felles stilling i Japan, India

og Singapore i fleire år.

– Når vi utviklar ordninga, er det fordi vi lykkast betre når vi arbeider saman, seier administrerende direktør Anita Krohn Traaseth i Innovasjon Noreg. Stillingane skal skaffa bedrifter marknadstilgang og nettverk. ©NPK

MARKNADSREGULERING

Q-meieriene vil halde på marknadsregulering, men er klare til å dele ansvar og pliktar for ordninga saman med Tine.

Vil til bords med Tine

TØNSBERG. Sola strålar over Vestfolds-byen. Like strålende er ikkje administrerende direktør Bent Myrdahl i Q-meieriene og Kavli-sjef Karl Johan Ingvaldsen.

Dei to ynskjer ei kraftig endring av marknadsreguleringa, og vil gjerne sitje ved same bord som Tine når marknaden for meieri-produkt skal regulerast.

I sitt innspel til Balanseringsrapporten, som tek for seg ulike alternativ for marknadsregulering av jordbruksvarer, støttar Q-meieriene alternativet som held på marknadsregulering, mensom svekker samvirka si rolle som ein neutovarar av regulatorrolla.

– Me er opptekne av at bondene har eit sikkert og robust grunnlag. Difor er me klare på at det er nødvendig med endringar i dagens ordning, seier Myrdahl.

Vil ha bransjeutval

Han og Ingvaldsen er til stade på det årlege Haustmøtet i Dagligvareleverandørenes Forening i Tønsberg, saman med resten av daglegvarebransjen.

– I forlenging av det som er bra må det gjerast fornuftige marknadsstiltak for å balanseringa marknaden.

I dag har Tine som samvirke ansvar for å regulere marknaden for mjølk i Noreg. Q-sjefen meiner han ikkje har nok påverknadskraft på marknadsreguleringa.

– Difor ynskjer me oss at det er eit bransjeutval, der ingen av aktørane har fleirtal, som får ansvaret, seier Myrdahl.

– Det vil gi betre prognosar for alle, betre innsyn og vil også sikre

likebehandling mellom aktørane i meierisektoren, seier han.

Rettvis konkurranse

Han seier Q-meieriene er klare til også å vera med og ta ansvar for marknadsreguleringstiltak, når det er behov for det. I tillegg ynskjer Myrdahl og Ingvaldsen at mottakspakta skal leggast ut på anbod i gitte geografiske område.

– Det vil sikre meir rettvis konkurranse, og me trur det også vil sikre ein jamnare forsyning, seier dei.

Ingvaldsen og Myrdahl er klare på at det er nødvendig å halde oppe marknadsregulering av meieriprodukt.

– Me trur bondene vil få ein sikrere økonomi og meir føreseielegheit med marknadsregulering, seier Myrdahl.

I spørsmålet om det er behov for marknadsregulering eller ikkje er Q-meieriene og Tine samde, men Tine går i sitt høyringsinnspel inn for å støtte den såkalla Forenklingsmodellen, der samvirka beheld ansvaret, men gjennomfører tiltak som gjer modellen enklare.

– Me er glade for den gjennomgangen som har vore. Eg har klok-

ROBUST GRUNNLAG

«Me er opptekne av at bondene har eit sikkert og robust grunnlag.»

BENT MYRDAHL
ADMINISTRERANDE DIREKTØR I Q-
MEIERIENE

kartru på at denne typen ordningar er gode når det er gjennom-siktig kva me gjer, seier konsern-sjef i Tine SA, Hanne Refsholt.

Tine vil forenkle

Refsholt seier Tine har landa på forenklingalternativet fordi det vil vera lettare å gjera ordninga meir gjennom-siktig, og så enkel som mogleg.

– Eg skal ikkje blankt avvise andre modeller, men eg trur det er såpass mange konsekvensar av dei andre modellane som mange ikkje har sett ennå. Difor har me landa på forenklingalternativet, seier ho.

– Me deler informasjon og har regelmessige møte med dei andre aktørane i dag. Alt blir regulert, og det blir teke omsyn til innspeil frå dei andre aktørane, seier Refsholt.

Ho seier marknadsreguleringa er til for å skapa føreseielegheit for bonden, industrien og forbrukaren.

– Det er det overordna omsynet. Me har ein plikt til å gjera det på ein måte som er kostnadseffektiv for systemet som heilskap, og som tek vare på føreseielegheita og tryggleiken for alle parter, seier Refsholt.

HILDE LYSENGEN HAVRO
hilde.havro@nationen.no

Vil ha endring: Administrerende direktør i Kavli Karl Johan Ingvaldsen (til venstre)

Bondelaget redd

Blir marknadsreguleringa fjerna eller svekka, vil det føre til auka makt til daglegvarekjedene på kostnad av bonden, meiner Noregs Bondelag.

I høyringsuttalen frå Noregs Bondelag blir det åtvart mot at fjerning eller svekking av marknadsregulering for jordbruksprodukt vil styrke daglegvarekjedene ytterlegare på kostnad av bondene.

– Ei svekking av dei kollektive funksjonane i marknadsreguleringa vil styrke kjedemakta, seier leiar i Bondelaget, Lars Petter Bartnes til Nationen.

– Bonden er i sin natur ein liten aktør i ein stor verdikjede.

Mange avviksmeldingar

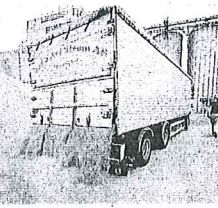
POST. Datatilsynet fekk i fjor 116 avviksmeldingar. Dei fleste av desse handlar om brev som blir sende til feil person eller e-postvedlegg med meir informasjon enn avsendar tenkte.

Det går fram av ein rapport Datatilsynet har laga om av-

viksmeldingane dei fekk inn i fjor. Regelverket om personvern krev at Datatilsynet får melding når personopplysningar som skal vernast kjem på avvegar.

Hacking/datainnbrot og sno-king er andre store avvikskategori-
©NPK

FOTO: SIRI LUELL RASMUSSEN

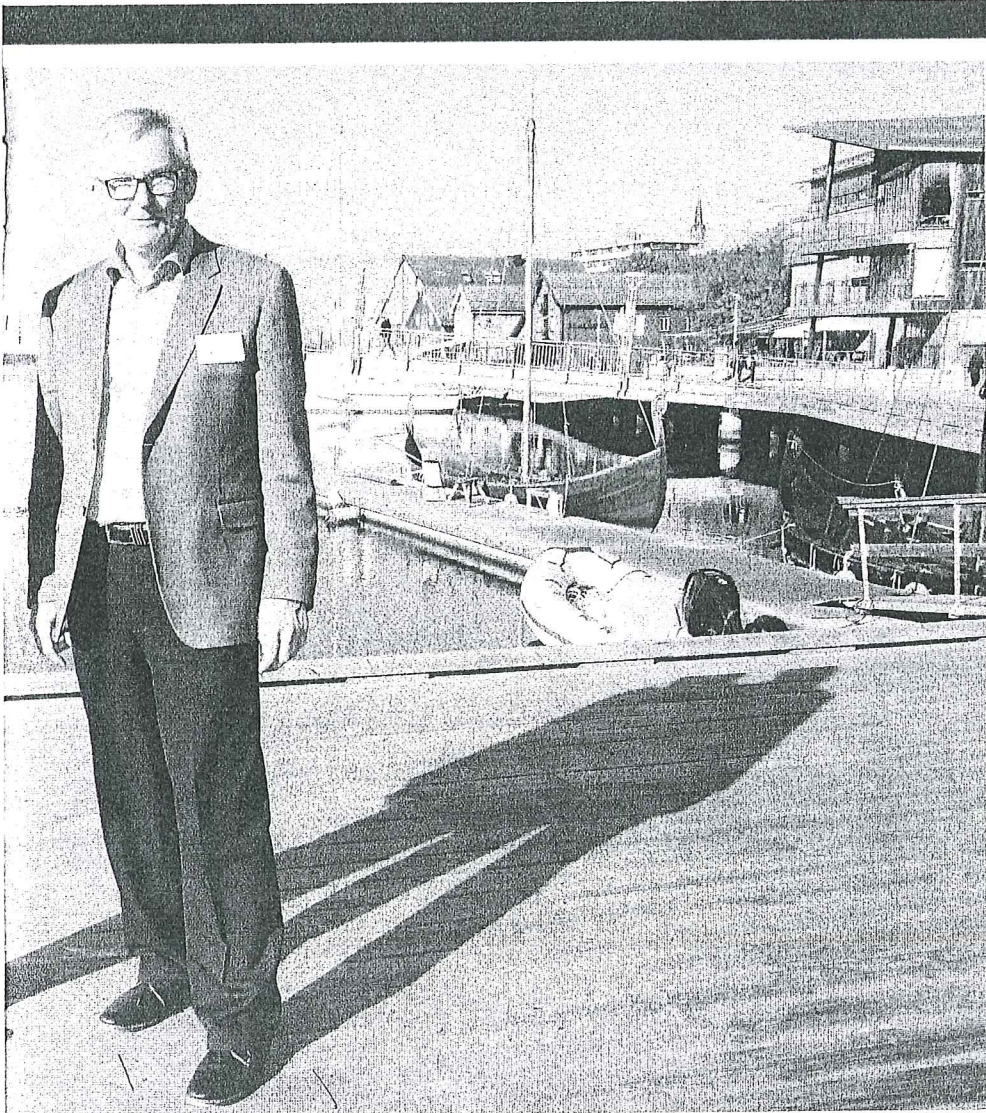

God kornhaust trass kulde

AVLING. Trass ein kald og våt sommar ser kornhausten i år ut til å bli 14 prosent betre enn dei siste åra, skriv Landbruksdirektoratet som fortel om store avlingar, full aktivitet og køar for å levera kornet etter at finværet kom i september. Mange stader har folk vore nøyd-

de til å finna andre lagerløysingar når kornsiloane har vorte fulle, heiter det.

Sjølv om avlingane er gode, er kvaliteten på kornet likevel ikkje alltid like god. Til dømes er det mykje kveite som ikkje oppfyller krava til matkvalitet. ©NPK

og administrerende direktør i Q-meieriene Bent Myrdahl vil ta reguleringsmakta frå Tine.

FOTO: HILDE LYSSENEN HAVRO

for auka kjedemakt

Marknadsordninga gir rom for at bøndene kan opptre kollektivt i verdikjeda, noko som har vore svært viktig og ser ut til å bli viktigare og viktigare i tida framover, seier han.

Slitt med adgang

I løpet av 2015 har norsk handel gått frå fire til tre store daglegvarekjeder.

– Me veit at industriaktørar til tider har slitt med adgang til marknaden. Det gir ringverknader attende til bonden om mar-

KJEDEMAKT

«Ei svelking av dei kollektive funksjonane i marknadsreguleringa vil styrke kjedemakta.»

LARS PETTER BARTNES
LEIAR I NOREGS BONDELAG

knadsordningane blir svelkta, seier Bartnes.

Støttar forendking

Bondelaget støttar Forendklingsmodellen som vil halde på samvirke si rolle som marknadsregulatorar.

– Det er det beste alternativet for å innfri på viktige landbrukspolitiske spørsmål, som landbruk over heile landet og auka matressursar. Dette alternativet skapar også minst risiko for bønder som vel å

investere i auka produksjon, seier Bartnes.

Marknadsreguleringa av grønssakssektoren og kylling er oppheva, og er i dag styrt gjennom kontraktsproduksjon.

– Den praktiske erfaringa syner at dette gir bøndene svelkka moglegheiter til å utøve makt i verdikjeda. Endringar i marknaden slår mykje kraftigare attende på produsentledet i kontraktsproduksjon, der det ikkje er moglegheiter for å regulere, seier Bartnes.

Høringssvar

Noregs Bondelag

* Støttar Forendklingsalternativet. Vil halde på mottaksplikta, med grunngevinga at det sikrar landbruksproduksjon i heile landet. Meiner det må gjennomførast ein juridisk gjennomgang for å avklare heimelsgrunnlaget og ansvarsfordelinga mellom marknadsregulatorane, Omsetningsrådet, avtalepartnarane i jordbruksavtalen og Landbruksdirektoratet basert på dette alternativet.

Norsk Gardsøst

* Samspelet mellom marknadsregulator (Tine) og gardsysteriet er viktig. Mange små osteproduentar leverer delar av mjølkevolumet til Tine. Ser med uro på alternativa som fører til at mottaksplikta for marknadsregulator fell bort. Meiner mottaksplikta er ein garanti for å få marknadstilgang for mjølkevolum som ikkje kan nyttast i dei små ysteria.

Norsk næring- og nytelsesmiddelarbeiderforbund

* Støttar Forendklingsalternativet som den beste løysinga. Meiner dette alternativet gir størst openheit, slik at tilliten til modellen blir sikra, og at denne modellen sikrar god marknadsbalansering. Marknadsregulering gir stabile prisar til forbrukar, om lag lik pris til bønder uavhengig av kvar dei produserer, og sikrar jamn tilgang på råstoff for industrien. Meiner det er behov for store aktørar i marknaden for best mogleg regulering av råvarevolum.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

* Støttar Forendklingsalternativet. Meiner det er føreseieleg, og at det vil styrke informasjonen, konkurransen og tilliten, som har vore ankepunkt med dagens praktisering. Dette alternativet er det einaste som gir sikkerheit for landbruk over heile landet, fordi mottaksplikten ligg som fundament uavhengig av andre marknadsmessige svingingar. Vidareføring av samvirke som marknadsregulator er mest treffsikre måten å regulere marknaden på.

Q-meieriene

* Vil halde på marknadsregulering av meierivarer, men støttar ein modell med eit Bransjeutval, der alle aktørane er representert. Meiner reguleringa må sikre best mogleg produksjonsgrunnlag for norsk mjølkeråvare, og forenkla marknadsbalanseringa for å bygge større tillit mellom aktørane. Fastsetjing av prismål for volumprodukt skal flyttast frå Tine til Bondelaget og Småbrukarlaget. Mottaksplikta skal i gitte område leggjast ut på anbod.

Tine SA

* Vil halde fram med å vera marknadsregulator for mjølk, og går difor for den såkalla forendklingsmodellen. Meiner avvikling av mottaksplikta vil gi større regionale prisskilnader og usikkerheit kring avsetning for mjølka for bøndene. Det vil stå i strid med målsetninga om landbruk over heile landet. Legg vekt på at marknadsreguleringa skal skapa trygghet og tillit mellom aktørane, og tek til orde for ein gjennomgang av det juridiske rammeverket for marknadsbalanseringsordninga, ut frå at ordninga er kompleks og lite oversikteleg.

